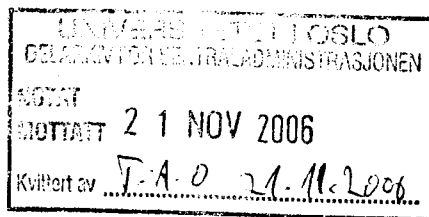

UNIVERSITETET
I OSLO

Forskningsadministrativ avdeling
Postboks 1072

Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Postboks 1040 Blindern
0315 Oslo

Besøksadresse: Sognsv. 70, 4.etg

Telefon: 22 85 89 30
Telefaks: 22 85 89 50

Dere referanse 06/13553-3
Oslo, 17.11.2006

Vår referanse:

Høring - beskyttelse mot tvangsekteskap

Senter for kvinne- og kjønnsforskning deler regjeringens ønske om å iverksette effektive og målrettede tiltak mot tvangsekteskap. Senteret mener det er grundig dokumentert at en del foreldre tvinger og presser barna sine til å gifte seg mot sin vilje. At omfanget er ukjent, er ikke overraskende siden dette gjelder et overgrep i nære relasjoner. Den beste måten å avdekke det reelle omfanget vil etter vår mening være å sikre gode hjelpetiltak som gjør det mulig for unge kvinner og menn å si nei til tvangen. Når departementet i sitt høringsnotat henviser til at de ulike hjelpeorganisasjonene får stadig flere henvendelser, ser vi dette som et tegn på at disse organisasjonene har opparbeidet tillit hos de unge, og at flere nå opplever å ha et alternativ til å gå med på uønskede ekteskap. Dette er en gledelig utvikling.

Høringsnotatet tar utgangspunkt i Utlendingslovutvalgets forslag om en 21-årsgrense for familiegjengenforening. Når man nå foreslår ytterligere regler om botid og/eller tilknytning, skal dette imøtekomme innvendinger som kom frem under den generelle høringen om Utlendingsloven. Flere har advart mot at en 21-årsregel vil kunne få uintenderte negative konsekvenser for de unge menneskene man ønsker å hjelpe: Man frykter at de foreldre som utøver tvang vil fortsette å gifte de unge bort tidlig, for så å plassere dem i ektefellens hjemland (som oftest vil være foreldrenes opprinnelsesland) til de og ektefellen har fylt 21 år og kan etablere seg i Norge.

Senter for kvinne- og kjønnsforskning deler denne bekymringen, men ser ikke at de foreslåtte "tilleggsregler" vil løse dette problemet. Tvert imot mener vi at tankegangen bak samtlige forslag er basert på en noe forenklet oppfatning av tvangen. Blant annet undervurderer man det motivet som handler om å kontrollere unge kvinners seksuelle ærbarhet, og ekteskapets betydning for å sikre familiens ære gjennom denne kontrollen. Departementet fremhever at tiltakene særlig vil hjelpe i de tilfeller der ekteskapsmotivet er et ønske om migrasjon og oppholdstillatelse for den utenlandske part. Det som ikke tas i betraktning er at de foreslåtte tiltakene/reglene vil kunne vondt verre i de tilfeller der unge kvinner giftes bort primært fordi foreldrene vil sikre at de ikke blir for "norske" eller på annen måte setter sin og familiens ære på spill.

Det er et grunnleggende problem – når det gjelder tiltakets effektivitet mot tvangsekteskap – at 21-årsregelen ikke begrenser ekteskapsinngåelser, men samlivet mellom ektefellene. Tiltakets effekt er avhengig av en ønsket atferdsendring (utsatt giftermål) hos foreldrene som vi ikke mener dette tiltaket fremmer. Det er etter vår mening svært sannsynlig at de foreldre som er villige til å utøve tvang for å unngå fornorskning og tap av familiens ære og som derfor vil at særlig kvinner gifter seg

Senter for kvinne- og kjønnsforskning
E-post: skk-post@skk.uio.no

tidlig, fortsetter å gifte bort sine døtre når de er 18 (det er særlig kvinner som vil bli "truffet" av 21-årsregelen fordi de gifter seg tidligere enn menn).

Med de foreslåtte regler om tilknytning og botid, vil nok flere satse på at ektefellene skal bo adskilt fram til fylte 21 år, og da blir det ekstra viktig å ha kontroll på en herboende datter i ventetiden så ikke ekteskapet settes i fare. Vi vet at disse familiene utøver sterk kontroll i forhold til jentenes bevegelsesfrihet, fritidsaktiviteter og sosial omgang. Dette gjelder også i tilfeller der jenta går på skole og har jobb. Og ikke minst legges det et sterkt psykisk press på jentene om å innordne seg.

Det er ingen grunn til å tro at denne kontrollen vil minske som følge av en 21-årsregel. Snarere tvert imot vil denne regelen kunne virke som et incentiv til å gifte døtrene tidlig og holde dem under familiens kontroll for å sikre at de *ikke* utvikler den selvstendighet og motstand som forutsettes i høringsnotatet. I mange tilfeller vil kvinnen allerede ha vært gift i 3 år når det blir snakk om at ektefellen skal søke oppholdstillatelse, og vi vet at det er langt vanskeligere å motsette seg dette når man allerede er gift og eventuelt også har barn med mannen.

Senteret vil på dette grunnlaget sterkt advare mot å innføre en 21-årsregel med eller uten tilleggskrav fordi det vil sette flere utsatte kvinner i en enda vanskeligere situasjon. I verste fall vil det føre til at jenter tvinges til å bosette seg over lengre tid i opprinnelseslandet, eller andre land. Dette er ikke hypotetiske scenarier, men et faktisk resultat av lignende regler i Danmark, slik det fremkommer i rapporter fra LOKK som er den danske organisasjon som har jobbet lengst og bredest med tvangsekteskap (Politiken 8.12.05, Dagbladet 31.10.06).
<http://www.dagbladet.no/nyheter/2006/10/31/481438.html>

Samtidig er vi glade for at regjeringen vil styrke innsatsen mot tvang i arrangerte ekteskap. Her er mye ugjort. Siden Handlingsplanen mot tvangsekteskap i 1998 har vi sett en gradvis opptrapping av arbeidet mot tvangsekteskap, men det er fortsatt langt igjen før denne utsatte gruppen har et fullverdig hjelpetilbud. Særlig etterlyser vi en mer helhetlig satsing i det ordinære statlige hjelpeapparatet. Tiltak mot tvangsekteskap bør etter vår mening forankres i de etater og instanser som har ansvar for vold i nære relasjoner samt vold og overgrep mot barn. Vi trenger særlige hjelpetiltak og kompetansebygging, men dette krever en gjennomgående satsing og ressurstilføring innen barnevern, politi, familievern, sosialtjenesten og andre relevante instanser.

Fremfor alt trengs det en umiddelbar satsing på ulike typer forsterkede boløsninger for unge som har brutt med familien, og særlig de som har behov for tett oppfølging i forhold til psykisk helse. Det må også utvikles et offentlig og kvalitetssikret tilbud til unge som ønsker hjelp til å kommunisere med foreldrene og finne andre løsninger om brudd, under forutsetning av at den unges fysiske sikkerhet ivaretas.

Med vennlig hilsen

Harriet Bjerrum Nielsen
Professor, senterleder